

Nr 15.

Ankom till riksdagens kansli den 19 februari 1924 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag till fonden för räntefria studielån jämte en i ämnet väckt motion.

(4:e avd.)

I den till riksdagen den 2 januari 1924 avlätna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1924—1925 har Kungl. Maj:t, under åberopande av det vid propositionen under rubrik »1924: Utgifter för kapitalökning: bil. 2» fogade statsrådsprotokollet över ecklesiastik-ärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen att såsom kapitalökning för fonden för räntefria studielån för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 300,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

I en inom andra kammaren av herrar *N. Björk* och *O. Isacsson* i ämnet väckt motion (nr 126) har hemställts att såsom kapitalökning för fonden för räntefria studielån för budgetåret 1924—1925 måtte anvisas ett extra reservationsanslag av 350,000 kronor.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sin framställning får utskottet hänvisa till motionen.

Med anledning av särskilda vid 1918 års riksdag väckta motioner anvisade riksdagen på extra stat för år 1919 ett reservationsanslag av 100,000 kronor till räntefria lån för underlättande av studiemöjligheterna för begåvade men fattiga lärjungar vid offentliga läroanstalter av skilda slag. Sedermera beviljade 1919 års riksdag på därom av Kungl. Maj:t gjord framställning på extra stat för år 1920 ett reservationsanslag av 150,000 kronor för enahanda ändamål.

Med anledning av en utav Kungl. Maj:t gjord framställning och en i ämnet väckt motion anvisade sedermera 1921 års riksdag såsom kapitalökning för fonden för räntefria studielån på extra stat för år 1922 ett reservationsanslag av 250,000 kronor, att utgå av lånemedel. Då sistnämnda anslagsbelopp avsåg läsåret 1922—1923, gjordes icke någon framställning till 1922 års riksdag om anvisande av anslag såsom kapitalökning för nämnda fond för förra halvåret 1923. För budgetåret 1923—1924 åter har såsom kapitalökning för fonden anvisats ett extra reservationsanslag av 300,000 kronor.

Departementschefen har anfört bland annat följande:

»För den utdelning av räntefria studielån, som verkställdes år 1923, funnos till förfogande dels förutnämnda av riksdagen för budgetåret 1923—1924 anvisade extra reservationsanslag å 300,000 kronor, dels ock å fonden för räntefria studielån inestående disponibla tillgångar om tillhoppa 15,752 kronor 55 öre, tillsammans 315,752 kronor 55 öre. Härav utdelade Kungl. Maj:t den 17 maj 1923 dels fortsatta studielån åt 127 av 129 sökande med belopp växlande mellan 700 och 1,500 kronor samt till en sammanlagd summa av 159,050 kronor, dels ock nya studielån åt 130 av 991 sökande med belopp växlande mellan 500 och 1,400 kronor samt till en sammanlagd summa av 155,800 kronor. Tillhoppa utdelades således 314,850 kronor. Vid 1923 års utgång skulle alltså, fränsett eventuellt från generalpoststyrelsen återlevererade medel, kvarstå odisponerat ett belopp av 902 kronor 55 öre.

Till erhållande av studielån år 1923 hade, på sätt framgår av vad jag här anfört, anmält sig 1,120 sökande, varav endast 257 kommo i åtnjutande av sådana lån. Av dem, som sålunda icke tilldelats studielån, voro många väl kvalificerade. Antalet behörigen kvalificerade sökande har under de senare åren alltjämt ökats. Det finnes ingen anledning antaga, att denna ökning skall avstanna under de närmaste åren. Önskvärt vore därför, om ett större anslag kunde för ifrågavarande ändamål ställas till förfogande än det, som utgår för budgetåret 1923—1924. Då emellertid nuvarande tryckta förhållanden mana till största återhållsamhet även i fråga om mycket önskvärda anslag, har jag funnit mig böra stanna vid att föreslå, att det belopp, som för ifrågavarande ändamål, utöver befintliga besparingar och återlevererade medel, under budgetåret 1924—1925 ställes till Kungl. Maj:ts förfogande, bestämmes till samma belopp som för innevarande budgetår eller 300,000 kronor. Detta belopp bör, liksom under de senare åren skett, i riksstaten uppföras såsom reservationsanslag till kapitalökning för omförmälda fond».

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet, som av statsfinansiella skäl och med hänsyn jämväl till tidsförhållandena i övrigt icke anser sig kunna tillstyrka, att medel för ifrågavarande ändamål anvisas utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit, får hemställa,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å den av herrar Björk och Isacsson i ämnet väckta motionen, i vad den skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag, må såsom kapitalökning för fonden för räntefria studielån för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 300,000 kronor.

Stockholm den 19 februari 1924.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius*, *A. C. Lindblad*, *C. J. G. Swartz*, *J. L. Widell*, *H. F. Lamm*, *C. P. V. Nilsson* i Gränebo, *J. Nilsson* i Malmö, *C. G. Ekman*, *E. A. Hallin*, *J. Jeansson*, *F. Lindqvist* och *C. Johansson* i Hälsingborg.

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *O. H:son Waldén*, *P. Nilsson* i Bonarp, *C. R. Jansson* i Falun, *L. J. Carlsson-Frosterud*, *O. Olsson* i Kullenbergstorp, *J. Jönsson* i Revinge, *J. D. Norman*, *P. M. Olsson* i Blädinge, *E. Andersson* i Prästbol, *J. Olofsson* i Digernäs och *S. E. Ljungkvist*.

Reservation:

av herrar *A. C. Lindblad*, *J. Nilsson* i Malmö, *F. L. Lindqvist*, *C. Johansson* i Hälsingborg, *A. Anderson* i Råstock, *O. H:son Waldén*, *C. R. Jansson* i Falun, *L. J. Carlsson-Frosterud*, *E. Andersson* i Prästbol och *S. E. Ljungkvist*, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Vid bedömandet av förevarande anslagsfråga bör beaktas, hurusom behovet av medel för ändamålet under de närmaste åren — i avvaktan på att återbetalningarna för tidigare beviljade lån i någon väsentligare utsträckning börja inflyta — kontinuerligt ökas; det för ett visst år beviljade anslagsbeloppet skall nämligen räcka icke blott till understöd för nya sökande utan jämväl för det under de närmaste åren sig alltjämt utökande antalet av äldre låntagare, vilka böra beviljas fortsatta lån. I enlighet med vad som avsågs vid fondens inrättande, beviljas nämligen lån icke blott för ett utan för ett flertal år alltefter studietidens längd, den studerandes framsteg och andra dylika omständigheter.

Synnerligen goda skäl synas alltså utskottet kunna anföras för att beloppet för nästkommande budgetår 1924—1925 sättes till det av motionärerna föreslagna beloppet, 350,000 kronor, vilket belopp med 50,000 kronor överstiger vad som för innevarande budgetår finnes beviljat.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med bifall till den av herrar Björk och Isaacson i ämnet väckta motionen, må såsom kapitalökning för fonden för räntefria studielån för budgetåret 1924—1925 anvisa ett extra reservationsanslag av 350,000 kronor.»